

A RESPONSABILIDADE INDIVIDUAL NO USO DO GALEGO POR PARTE DA AVOGACÍA

Nestes tempos da Covid-19 estamos a escoitar acotío que temos que apelar á responsabilidade individual no cumprimento das medidas necesarias para evitar o bicho, cousa coa que a inmensa maioría estamos de acordo. Instalouse no foro interno da conciencia colectiva que cada individuo de xeito individual debe loitar cos seus propios medios para non contaxiarse e, consecuentemente, non contaxiar os demais. Esa é a teoría. Porque a realidade é que cada quen aplica a súa responsabilidade individual como lle parece, case sempre de xeito contradictorio.

A maioría das persoas que temos acceso a esta revista imos ao xulgado ou ás administracións coa máscara posta e o hidroxel no maletín. Vemos que os micrófonos están enfundados en plásticos e mesmo esperamos a que outra persoa contratada pase un pano e o *flis-flis* nas cadeiras e na mesas das salas de vistas e de traballo. Pero, rematada a comparecencia, se a coñeces, vas coa letrada contraria tomar café e mesmo se suman as procuradoras e procuradores de ambas as partes e algunha outra persoa que pasaba por alí. Coa infundada sensación individual de estarmos nun ambiente seguro, as persoas profesionais respiramos aliviadas ao sacarmos as máscaras cando sentamos a tomar o café. Poderíamos ser sete persoas nunha mesa de catro, iso si, todas libres de sospeita porque nos coñecemos de hai tempo. A conversa monopolízana dúas que explican que na tarde do sábado (hoxe é luns) andaron de *tardeo* pola praza de abastos de Santiago falando cuns ou con outras e mesmo se atoparon cunha compañeira de Sabadell que tiña un xuízo e xa ficou a fin de semana. Se o lector o reflexiona un pouco, non tería problema en poñer centos de exemplos, das escolas, da universidade, dos hospitais... da súa vida diaria.

Todo o esforzo individual anti-covid que realizamos dentro dos muros oficiais seguindo os protocolos que indican as autoridades sanitarias reláxase en maior ou menor medida cando andamos extramuros. Aínda que non se pode xeneralizar, todos aplicamos as medidas anticoronavirus de xeito contradictorio varias veces nunha mesma maña. É difícil mudar os costumes de toda a vida.

Algo semellante é o que vén pasando co galego dende que é lingua cooficial no ámbito da avogacía. En xeral, aínda que queda moita xente que segue afirmando que o galego é unha lingua morta, unha inutilidade, toda a xente que nacemos e vivimos en Galicia e consideramos que o saber non ocupa lugar e que é un luxo termos un patrimonio propio, simplemente polo feito de ser de aquí, estamos de acordo en que o seu uso, a súa conservación e a súa xeneralización son accións de responsabilidade individual dos propios galegos, e neste caso dos avogados en particular. A estas alturas do século XXI creo que a case ninguén lle escapa que o galego non ten dono, que é libre, e que é un patrimonio das persoas que aquí vivimos. Os que saben galego, son mais ricos que os que non o saben.

As institucións públicas ou privadas da vida xurídica, e as administracións galegas, levan anos facendo un esforzo para poñer en valor o galego no día a día dos profesionais, implantando normas de normativización e de uso xeral pero apelando á responsabilidade individual de todos os axentes intervinientes para o aplicaren.

É certo que hai avogados, xuízas, fiscais, procuradoras, funcionarias, que son galegofalantes e tamén escribentes dende sempre e para eles expresarse en galego é a regra xeral. Pero é unha evidencia que o resto somos contradictorios na nosa responsabilidade individual coa posta en valor do noso patrimonio lingüístico. Moita xente está de acordo en que o galego nos enriquece e en que se debe





protexer e potenciar, pero o certo é que no día a día escapamos da súa fala e sobre todo da súa escrita polo esforzo que supón introducir un elemento *alleo* na nosa operativa profesional diaria.

Os e as que imos tendo uns anos sabemos por que isto é así. Sufrimos nas nosas carnes o cambiante proceso evolutivo da normativización e a evolución da concienciación xeral respecto á lingua dende o ano 1975. Pódese discrepar pero non se pode deixar de recoñecer que a culpa de que o galego non entrase con máis naturalidade na linguaxe xurídica tanto oral como escrita é exclusivamente nosa. Polo menos eu entoo o *mea culpa*. Durante toda a vida, o galego falouse na rúa, nas tabernas, na casa, pero nos anos de estudante, alá polos anos 70 e 80, nunca se chegou a instaurar unha conciencia individual e real da necesidade de gozar deste patrimonio inmaterial do que dispoñemos.

Recordo que na facultade de dereito de Santiago dos meus tempos, só as persoas integrantes dos Comités Abertos de Facultade se expresaban normalmente en galego. Os que non militamos en nada non escoitamos en cinco anos un termo xurídico en galego, nin estudamos nunca ningún libro de dereito escrito en galego. Os membros do organigrama xudicial e o resto dos colectivos xurídicos formáronse sempre en castelán, e polo tanto expresáronse sempre nesa lingua, agás algunhas excepcións. O galego non puido enraizar no mundo da xustiza por razóns obvias.

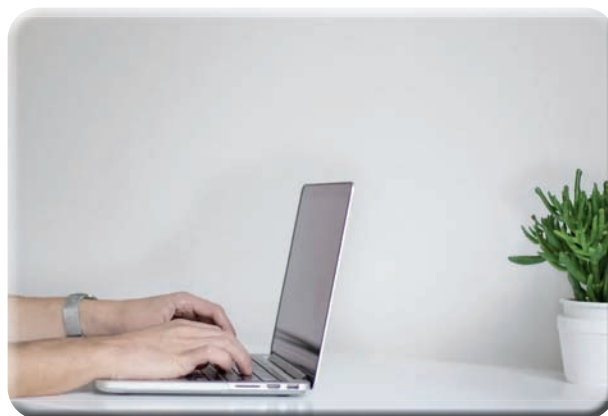
Así e todo, dende hai anos estamos a ver como os colexios de avogados, os de procuradores, ou mesmo o Tribunal Superior de Xustiza de

Galicia, así como moitas outras institucións xurídicas e administrativas, tomaron conciencia de que o galego é noso, que nos enriquece, que nos pertence, que forma parte do noso ADN, e que, así, de xeito natural, debiera agromar no ámbito xurídico, pero sempre apelando á nosa responsabilidade individual e ao orgullo íntimo de usalo sen complexos.

É adoito lermos novas nas revistas especializadas de dereito e das institucións, que anuncian a existencia de todo tipo de iniciativas galeguizadoras, de implantación de programas informáticos, de presentación de correctores, de convocatoria de cursos de reciclaxe. Todas estas medidas fóronse implantando nos actos oficiais que adoptaron o galego como o seu idioma vehicular dun xeito moi natural. Actualmente a ninguén lle chama a atención que os actos oficiais se desenvolvan en galego. Pero, pasado o acto público e cando chega o momento de poñerse coa faena do día a día, a responsabilidade individual dos avogados é inexistente, e así, é infrecuente encontrar demandas en galego, comunicacións xudiciais en galego, ou mesmo sentenzas no noso idioma.

É responsabilidade das institucións faceren esforzos por potenciar o noso patrimonio desbotando complexos históricos, pero é fundamental que os profesionais respondamos coa nosa responsabilidade individual, para que eses recursos ao noso dispor non resulten inútiles.

Como no caso da Covid, cada axente xurídico responde ao chamamento público como lle peta e a regra xeral é que non se preste atención a esta obriga moral que temos coas xeracións vindeiras. O galego segue falándose na rúa, na casa, nos bares, nos pobos, cos clientes, pero,





en xeral no mundo do dereito e da avogacía en particular, non o usamos para traballar por escrito, porque o mundo xurídico foi sempre en castelán e mudar os costumes de toda a vida dá moita preguiza.

É evidente que se deron grandes pasos a nivel institucional e van desaparecendo estereotipos e prexuízos conforme aumenta a autoestima da lingua. Cada vez hai máis xente orgullosa de coñecer a nosa lingua, desexosa de usala como signo de identidade e como patrimonio propio, pero en xeral non o valoramos como deberíamos. É unha obriga moral apelar á responsabilidade individual de cada un e convencernos de que

introducir o galego no traballo diario, aínda aos poucos, é moi positivo e enriquecedor para o colectivo de profesionais do dereito e da xustiza en Galicia e para os avogados en particular.

Non se trataría de facer un cambio radical, xa bastante temos co noso. Pero ir introducindo un escrito en galego de vez en cando, aínda que sexa de trámite, non supón demasiado esforzo, e pouco a pouco igual entre todos, imos normalizando un uso que si acadaron as administracións ou as universidades.

Cada un e cada unha que pense o que queira...

Carlos A. García Novio
Colexiado 1299 do ICA Santiago

Un escrito... de desistencia ou de desistimento?

Toma nota!

Co significado de 'acción e efecto de desistir', en galego dispoñemos do substantivo *desistencia*. Xa que logo, ha de evitarse nesta lingua o uso de **desistimento* por interferencia co castelán.

"Emprazado o demandado, do escrito de desistencia daráselle traslado por prazo de dez días. Se o demandado está conforme coa desistencia ou non se opón a ela dentro do prazo expresado no parágrafo anterior, o secretario xudicial ditará decreto en que se acorde o sobresemento e o demandante poderá promover novo xuízo sobre o mesmo obxecto.

Se o xuíz se opón á desistencia, o xuíz resolverá o que estime oportuno."

(Artigo 20.3 da LAC, sobre "renuncia e desistencia")